

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/58/2020
Identifikačné číslo spisu: 1015201445
Dátum vydania rozhodnutia: 25.11.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1015201445.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobkyne: E. O., narodená XX. O.X. XXXX, bytom v I., D.Á. Č.. XB, t.č. bytom v B., T., XX J. T., Í., právne zast.: Mgr. Pavlom Tisajom, advokátom a konateľom GRMAN & PARTNERS, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 25, IČO: 36 861 553, proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Odbor pomoci v hmotnej núdzi a štátnych sociálnych dávok, so sídlom v Bratislave, Špitálska č. 8, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 18. júna 2015, Číslo: UPS/US1/SSVOPHNSSD1/SOC/2015/5429/LM, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. februára 2020, č. k. 6S/219/2019-128, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 27. februára 2020, č. k. 6S/219/2019-128 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného z 18. júna 2015, Číslo: UPS/US1/SSVOPHNSSD1/SOC/2015/5429/LM z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Žalobkyňa m á n á r o k na náhradu trov konania na krajskom súde a kasačnom súde voči žalovanému v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom podľa ustanovenia § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) ako nedôvodnú zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 18. júna 2015, Číslo: UPS/US1/SSVOPHNSSD1/SOC/2015/5429/LM, ktorým žalovaný zmenil prvostupňové správne rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava z 09. apríla 2015, Číslo: BA2/OŠSD/SOC/2015/108629-0002 tak, že do výroku tohto prvostupňového správneho rozhodnutia doplnil text „a § 3 ods. 3 písm. a)“ s tým, že ostatné časti rozhodnutia zostali nezmenené. Prvostupňovým správnym rozhodnutím príslušný úrad práce postupom podľa § 3 ods. 1 zákona č. 383/2011 Z.z. o príspevku pri narodení dieťaťa a príspevku na viac súčasne narodených detí a o zmene

a doplnení niektorých zákonov v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 383/2013 Z.z.“) rozhodol, že oprávnenej osobe (žalobkyni) nevyplatí príspevok pri narodení dieťaťa: A. Y. Z., narodeného XX. F. XXXX.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného preskúmal v intenciách § 1 ods. 2, § 2 ods. 4, § 3 ods. 1, ods. 3 písm. a/, § 7 ods. 1 zákona č. 383/2013 Z.z., § 59 ods. 1,2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v rozhodnom znení (ďalej len „Správny poriadok“), ako aj príslušných ustanovení SSP a dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby.

3. Krajský súd po opätovnom preskúmaní veci a vychádzajúc zo záverov prijatých Najvyšším súdom Slovenskej republiky v pôvodne zrušujúcom rozsudku z 25. septembra 2019, sp. zn. 7Sžsk/63/2018 uviedol, že čo do určenia centra záujmov žalobkyne v čase podania žiadosti o predmetný peňažný príspevok, ktoré sa nachádzalo v Írsku, je potrebné konštatovať, že žalobkyňa ako oprávnená osoba v zmysle § 3 ods. 1 zákona č. 383/2013 Z.z. nespĺňala podmienku pre priznanie predmetného peňažného príspevku - bydliska na území Slovenska. Žalovaný a prvostupňový správny orgán pri posudzovaní žiadosti otázku bydliska žalobkyne posudzovali podľa správneho zákonného ustanovenia a svoj záver vyjadrili v preskúmaných rozhodnutiach. Poukázal tiež na účel zákona č. 383/2013 Z.z., ktorým je peňažná podpora matky pri narodení jej dieťaťa v súvislosti so zvýšenými nákladmi, ktoré jej v tejto súvislosti vznikli. Zákonodarca však podmienil vyplatenie tejto dávky mimo iných skutočností aj trvalým pobytom a bydliskom matky (oprávnenej osoby) na území Slovenskej republiky. Takéto dodatočné kritérium, podmieňujúce nárok na túto dávku a obmedzujúce časť občanov Slovenska (žijúcich v zahraničí) na ňu, sa voči nim môže javiť ako diskriminačné, a to najmä vo vzťahu k tým krajinám, ktoré takúto (obdobnú) dávku pre oprávnené osoby nepoznajú, čo je aj daný prípad. Takéto matky potom môžu byť znevýhodnené.

4. Ohľadom námietky - vady v konaní žalovaného, ktorý svojím rozhodnutím zmenil prvostupňové správne rozhodnutie podľa § 59 ods. 2 Správneho poriadku a doplnil zákonné ustanovenie (§ 3 ods. 3 písm. a/ zákona č. 383/2013 Z.z.) do výroku rozhodnutia, keďže mal za to, že žalobkyňa nespĺnila ani túto zákonnú podmienku na priznanie príspevku (neuzatvorila dohodu o poskytovaní všeobecnej ambulantnej starostlivosti podľa osobitného predpisu) krajský súd uviedol, že pokladá postup žalovaného za zákonný, nakoľko tento správne postupoval a keď zistil, že prvostupňový správny orgán mal za preukázané, že žalobkyňa neuzatvorila dohodu o poskytovaní všeobecnej ambulantnej starostlivosti na Slovensku, ale žalobkyňa a jej dcéra mala zabezpečenú zdravotnú starostlivosť v Írsku, avšak tento zákonný dôvod prvostupňový správny orgán neuviedol vo svojom rozhodnutí, bol v súlade so zákonom oprávnený, aby postupom podľa § 59 ods. 2 Správneho poriadku prvostupňové rozhodnutie zmenil a doplnil ako dôvod zamietnutia žiadosti aj o túto skutočnosť. Takýmto svojím postupom neporušil princíp dvojínštandardnosti správneho konania ani neodňal právo žalobkyni právo na preskúmanie tohto dôvodu nepriznania príspevku, nakoľko tento dôvod preskúmal súd v rámci vyvolaného súdneho konania. Zmena prvostupňového rozhodnutia správneho orgánu odvolacím správnym orgánom je vždy možná (dokonca vhodná), ak prvostupňový správny orgán zistil skutkový stav v dostatočnom rozsahu, avšak zistené skutočnosti riadne nevyhodnotil, respektíve nepodriadol pod správne zákonné ustanovenie. V takomto prípade nič nebráni druhostupňovému správnenému orgánu napraviť chybu a vo veci rozhodnúť. V správnom konaní bolo preukázané, že žalobkyňa pre svoje maloleté dieťa neuzatvorila dohodu o poskytovaní všeobecnej ambulantnej starostlivosti podľa osobitného predpisu na Slovensku, ale ambulantná starostlivosť bola maloletej poskytovaná v Írsku.

5. K žalobkyňou namietanej diskriminácii a rozporu s Ústavou Slovenskej republiky a tiež Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd krajský súd uviedol, že zákonodarca v zákone č. 383/2013 Z.z. jasne stanovil podmienky, ktoré musí oprávnená osoba (žiadateľka o príspevok) spĺňať, aby jej vznikol nárok na príspevok pri narodení dieťaťa. Je povinnosťou príslušných orgánov Slovenskej republiky (žalovaného) posúdiť v správnom konaní splnenie týchto zákonných podmienok a podľa toho rozhodnúť o nároku oprávnenej osoby (žalobkyne) na príspevok. V danom prípade bol riadne zachovaný procesný postup, žiadosť žalobkyne o priznanie príspevku pri narodení dieťaťa bola príslušným orgánom posúdená, bolo o nej konané a rozhodnuté v zmysle príslušného zákona. K žiadnej diskriminácii

žalobkyne z hľadiska jej štátnej príslušnosti (Slovenská republika) v správnom konaní nedošlo.

6. Uzavrel, že napadnuté rozhodnutie obsahuje všetky zákonom požadované náležitosti a je v zodpovedajúcom rozsahu odôvodnené, žalovaný sa v rozhodnutí vysporiadal so všetkými skutočnosťami relevantnými pre posúdenie veci, podrobne rozobral skutkový stav vyplývajúci z obsahu administratívneho spisu, ktorý správne právne vyhodnotil a dal odpovede na všetky relevantné námietky uvedené v odvolaní žalobkyne.

7. S poukazom na vyššie uvedené dôvody dospel krajský súd k záveru, že napadnuté rozhodnutie žalovaného, je vecne správne, neprisvedčil žalobným námietkam a preto žalobu ako nedôvodnú v súlade s § 190 SSP zamietol.

8. O nároku na právo na náhradu trov konania rozhodol podľa § 168 SSP a vo veci úspešnému žalovanému právo na náhradu trov konania nepriznal, pretože mu žiadne dôvodne vynaložené trovy konania nevznikli, žiadne si ani neuplatnil a navyše ide o orgán štátnej správy.

II.

9. Proti rozsudku krajského súdu podala žalobkyňa v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

10. Namietala, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f/ SSP) a tiež, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

11. K porušeniu práva na spravodlivý proces uviedla, že krajský súd si nespĺnil povinnosť, ktorú mu uložil Najvyšší súd Slovenskej republiky v zrušujúcom rozsudku z 25. septembra 2019, sp. zn. 7Sžsk/63/2018. V predmetnom rozsudku Najvyšší súd Slovenskej republiky uložil krajskému súdu povinnosť opätovne sa vecou dôsledne zaoberať a vzhľadom aj na úniový prvok vystupujúci v predmetnej veci uložil súdu povinnosť posúdiť nárok žalobkyne aj v kontexte aplikácie Nariadenia č. 883/2004 upravujúceho problematiku rodinných dávok, ako aj dosahu / rozsahu ich možnej exportovateľnosti. S týmto sa krajský súd vôbec nevysporiadal. Rovnako krajskému súdu vytkla, že tento iba mechanicky prevzal odôvodnenie z rozsudku sp. zn. 7Sžsk/63/2018 s tým, že nevykonal žiadne vlastné posúdenie veci, neposkytol žiadne vlastné dôvody, prečo žalobkyňa nespĺňa podmienku bydliska podľa zákona č. 383/2013 Z.z. V otázke dohody o poskytovaní všeobecnej ambulantnej starostlivosti krajský súd len arbitrárne jednou vetou skonštatoval, že v správnom konaní bolo preukázané, že žalobkyňa predmetnú dohodu neuzatvorila, čo nemožno považovať za riadne odôvodnenie rozhodnutia. Podobne, v ďalšej časti rozsudku krajský súd dospel k záveru, že podmienka bydliska je vo vzťahu k občanom Slovenskej republiky žijúcim v zahraničí diskriminačná a znevýhodňujúca, čo v uvedenom prípade platí o to viac, keď obdobná dávka v Írsku neexistuje, pričom v ďalšej časti rozsudku krajský súd konštatuje, že k žiadnej diskriminácii nedošlo. Z týchto dôvodov žalobkyňa namietala nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu. Krajský súd v kontexte na požiadavky plynúce tak z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky sa jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom nevyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú podstatné a právne významné pre meritórne rozhodnutie.

12. K nesprávnemu právnemu posúdeniu veci uvádzala, že prvostupňový správny orgán ako jediné kritérium pre posúdenie bydliska oprávnenej osoby skúmal len výkon zamestnania žalobkyne, čo však nemôže byť jediné kritérium. Miesto výkonu zamestnania a bydlisko otca maloletého dieťaťa sú irelevantné pre posúdenie bydliska oprávnenej osoby, čo aj sám žalovaný v žalobou napadnutom rozhodnutí potvrdil. Ďalej namietala, že nie správne orgány, ale až Najvyšší súd Slovenskej republiky bližšie uvádzal, s ohľadom na ktoré skutočnosti bolo potrebné za bydlisko žalobkyne považovať Írsko a nie Slovenskú republiku, čo je však neprípustné. Jednalo sa o kritériá ako sú dĺžka obdobia zdržiavania

sa na území daného štátu, dĺžka a stabilita výkonu zárobkovej činnosti, dĺžka trvania pracovnej zmluvy, rodinný stav a rodinné väzby, bytová situácia a stabilita tejto situácie a miesto, kde dochádza k zdaňovaniu príjmov, pričom správne orgány sa zaoberali iba jedným z týchto kritérií. K záveru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v zrušujúcom rozsudku sp.zn. 7Sžsk/63/2018 cit.: „ (...) Rovnako aj úmysel žalobkyne, že v budúcnosti sa presťahuje na Slovensko tohto času nie je relevantný, keďže postup podľa článku 11 ods. 2 Nariadenia č. 987/2009 (kladúci dôraz na úmysel osoby) prichádza do úvahy iba subsidiárne, teda iba v prípade, pokiaľ i po zvážení kritérií uvedených v odseku 1 tohto článku zostane otázka ustálenia centra záujmov i naďalej otvorená (napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. decembra 2017, sp. zn. 10Sžsk/5/2016).“ uviedla, že nárok na príspevok pri narodení dieťaťa si neuplatnila na základe nariadenia č. 883/2004 a nariadenia č. 987/2009, čo aj sám žalovaný potvrdil konštatovaním, že predmetný príspevok týmto nariadeniam nepodlieha. Ďalej aj s odkazom na rozhodnutie C-90/97 Swadding uviedla, že úmysel osoby nie je subsidiárnym, ale rozhodujúcim kritériom pri ustálení bydliska oprávnenej osoby. Tiež uviedla, že nikdy netvrdila, že vlastníctvo nehnuteľnosti na Slovensku je jediným a výlučným kritériom pre posúdenie otázky bydliska. Záver krajského súdu, že žalobkyňa má bydlisko v Írsku vyhodnotila ako nesprávny. Žalobkyňa má bydlisko na území Slovenskej republiky, čo odôvodňuje predovšetkým to, že žalobkyňa a obe jej deti majú slovenské štátne občianstvo, vlastní byt a dve garážové státi v Bratislave, za ktoré platí príslušné dane a poplatky a v ktorom môže kedykoľvek bývať celá jej rodina; na adrese tejto nehnuteľnosti majú žalobkyňa a jej dve deti trvalý pobyt. Túto nehnuteľnosť nadobudla žalobkyňa dňa 09. augusta 2012, teda počas svojho pobytu v Írsku. Ak by bolo pravdivým tvrdenie súdu, že žalobkyňa má najdôležitejšie záujmy, teda bydlisko v Írsku, potom by žalobkyňa nemala racionálny dôvod kupovať nehnuteľnosť určenú na bývanie na území Slovenskej republiky. Žalobkyňa tiež v roku 2016 nadobudla spoluvlastnícky podiel na pozemku v katastrálnom území B. E. K. a v roku 2017 na pozemkoch v katastrálnom území D. K.. Ďalej v tejto súvislosti dôvodila, že v Slovenskej republike žijú jej rodičia, jej príbuzní a priatelia. Deti žalobkyne majú zabezpečenú zdravotnú starostlivosť v Slovenskej republike, o čom svedčí aj oznámenie A. O. (všeobecná lekárnica pre deti a dorast), potvrdzujúce, že poskytovala a i naďalej bude poskytovať deťom žalobkyne potrebnú zdravotnú starostlivosť na Slovensku. Tiež v oznámení uviedla, že žalobkyňa krátko po narodení dcéry pricestovala na Slovensko, kde strávila prevažnú časť materskej dovolenky. Žalobkyňa ďalej uviedla, že pracovná činnosť v Írsku je len dočasná a pravidelne niekoľkokrát v roku navštevuje Slovenskú republiku s tým, že má v úmysle sa vrátiť na Slovensko spolu s celou svojou rodinou (manželom a dvoma deťmi) a ďalej trvale žiť na Slovensku. Žalobkyňa má teda v úmysle sa vrátiť na Slovensko.

13. V záverečnej časti podanej kasačnej sťažnosti žalobkyňa vyjadrila nesúhlas aj s postupom krajského súdu, keď tento ako zákonné vyhodnotil zmenové rozhodnutie žalovaného dopĺňujúce pôvodný dôvod (absencia bydliska na Slovensku) aj o ďalší dôvod, pre ktorý nevyhovelo žiadosti žalobkyne (neuzatvorenie dohody o poskytovaní všeobecnej ambulantnej starostlivosti). Uviedla, že jednalo sa o nový dôvod, ktorý nebol žalobkyňi v čase podania odvolania proti prvostupňovému správne rozhodnutiu známy. Bydlisko oprávnenej osoby a uzatvorenie dohody o poskytovaní všeobecnej ambulantnej starostlivosti sú samostatnými podmienkami pre vznik nároku na príspevok pri narodení dieťaťa. To znamená, že správny orgán je povinný samostatne posúdiť splnenie každej jednej z týchto podmienok. Pokiaľ až žalovaný vzhľadom na nevyplatenie príslušného peňažného príspevku, porušil tým zásadu dvojštátnosti konania.

14. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie žalovaného v spojení s prvostupňovým správne rozhodnutím zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie.

III.

15. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti vyjadril podaním z 02. júna 2020.

16. Plne sa stotožnil so záverom, ku ktorému dospel krajský súd. Oba správne orgány jasne a zrozumiteľne preukázali, že žalobkyňa má bydlisko v Írsku a na Slovensku nemá uzatvorenú dohodu o

poskytovaní zdravotnej starostlivosti, čo boli zákonné dôvody pre nepriznanie príspevku. Bolo jasne preukázané, že žalobkyňa má od 01. novembra 2009 bydlisko v Írsku, kde vykonáva zárobkovú činnosť a má partnerské spoluzitie s druhým rodičom dieťaťa. Z ďalších žalobkyňou predložených listinných dôkazov, a to potvrdenia B. N..A. L. z 12. marca 2015 mal žalovaný preukázané, že dieťa žalobkyne je od 11. novembra 2014 (teda od narodenia) v lekárskej starostlivosti B. N..A. L. a žalobkyňa sa zúčastňovala preventívnych lekárskech prehliadok raz za mesiac od začiatku štvrtého mesiaca tehotenstva až do pôrodu v Írsku. Dieťa sa narodilo v Írsku. Zdravotná starostlivosť je dieťaťu poskytovaná tiež v Írsku, kde žalobkyňa platí aj verejné zdravotné poistenie. Zároveň žalobkyňa na Slovensku pre dieťa neuzatvorila dohodu o poskytovaní všeobecnej ambulantnej starostlivosti podľa osobitného predpisu, a preto žalobkyni nevznikol nárok na príspevok pri narodení dieťaťa v zmysle tak § 3 ods. 1, ako aj § 3 ods. 3 písm. a/ zákona č. 383/2013 Z.z.

17. K namietanému zmenovému výroku a k vzhliadnutiu ďalšieho dôvodu pre nevyplatenie príslušného príspevku na úrovni druhostupňovej (odvolacej), žalovaný uviedol, že žalobkyňa dňa 18. marca 2015 podala na príslušnom úrade žiadosť o príspevok pri narodení dieťaťa, túto žiadosť vlastnoručne podpísala, čím potvrdila všetky skutočnosti v tejto žiadosti uvedené, teda aj to, že sú jej známe všetky požiadavky úradu, ktoré žalobkyňa mala splniť. Jedným z týchto bodov bola požiadavka, že žalobkyňa predloží „doklad o uzatvorení dohody o poskytovaní všeobecnej ambulantnej starostlivosti“, pričom na základe tejto požiadavky, žalobkyňa predložila doklad od ošetrojúceho lekára z Írska. Predmetom preskúmania v prvostupňovom správnom konaní bolo aj to, či dieťa žalobkyne má uzatvorenú dohodu o poskytovaní všeobecnej ambulantnej starostlivosti na území Slovenskej republiky, pričom bolo zistené, že ju má uzatvorenú v Írsku. Z toho je teda zrejmé, že tvrdenie žalobkyne, že táto otázka nebola predmetom prvostupňového správneho konania sa nezakladá na pravde.

18. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobkyne ako nedôvodnú zamietol.

IV.

19. Vyjadrenie žalovaného ku kasačnej sťažnosti bolo žalobkyni doručené dňa 25. júna 2020 na vedomie. V.

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie predchádzajúce jeho vydaniu postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

21. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

22. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

23. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

24. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

25. Podľa § 199 ods. 1 písm. d/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie

rozhodovanie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

26. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 18. júna 2015, Číslo: UPS/US1/SSVOPHNSSD1/SOC/2015/5429/LM, ktorým žalovaný zmenil prvostupňové správne rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava z 09. apríla 2015, Číslo: BA2/OŠSD/SOC/2015/108629-0002 tak, že do výroku tohto prvostupňového správneho rozhodnutia doplnil text „a § 3 ods. 3 písm. a)“ s tým, že ostatné časti rozhodnutia zostali nezmenené. Prvostupňovým správnym rozhodnutím príslušný úrad práce postupom podľa § 3 ods. 1 zákona č. 383/2011 Z.z. rozhodol, že oprávnenej osobe (žalobkyni) nevyplatí príspevok pri narodení dieťaťa: A. Y. Z., narodeného XX. F. XXXX.

27. Podľa článku 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvo a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

28. Podľa článku 48 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Konsolidované znenie), Európsky parlament a Rada v súlade s riadnym legislatívnym postupom prijímú v oblasti sociálneho zabezpečenia opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na poskytnutie voľného pohybu pracovníkov; za týmto účelom uzavrie dohody, ktoré migrujúcim pracovníkom bez ohľadu na to, či ide o zamestnancov, a na nich závislým osobám zabezpečia:

a/ započítanie všetkých období braných do úvahy podľa zákonov príslušných krajín za účelom získania a trvania nároku na dávky a vypočítanie ich výšky;

b/ vyplácanie dávok osobám s bydliskom na území členských štátov.

29. Podľa bodu 1 Preambuly Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej len „Nariadenie č. 883/2004“), pravidlá koordinácie vnútroštátnych systémov sociálneho zabezpečenia patria do rámca voľného pohybu osôb a mali by prispieť k zlepšeniu ich životnej úrovne a podmienok zamestnania.

30. Podľa bodu 4 Preambuly Nariadenia č. 883/2004, je potrebné rešpektovať osobitné vlastnosti vnútroštátnych právnych predpisov v oblasti sociálneho zabezpečenia a vypracovať iba systém koordinácie.

31. Podľa bodu 5 Preambuly Nariadenia č. 883/2004, je potrebné v rámci takejto koordinácie zaručiť v rámci rovnosti spoločenstva prístup pre dané osoby podľa rozličných vnútroštátnych právnych predpisov.

32. Podľa bodu 13 Preambuly Nariadenia č. 883/2004, pravidlá koordinácie musia zaručiť, aby osoby, ktoré sa pohybujú v rámci spoločenstva, a osoby, ktoré sú od nich závislé, a ich pozostalí, si zachovali práva a výhody nadobudnuté a ktoré nadobúdajú.

33. Podľa bodu 15 Preambuly Nariadenia č. 883/2004, je potrebné, aby osoby, ktoré sa pohybujú v rámci spoločenstva, podliehali systému sociálneho zabezpečenia iba jediného členského štátu, aby sa tak predišlo prekryvaniu uplatniteľných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov a komplikáciám, ktoré by z toho mohli vzniknúť.

34. Podľa bodu 34 Preambuly Nariadenia č. 883/2004, (...) rodinné dávky majú veľmi široký rozsah... .

35. Podľa článku 1 písm. j/ Nariadenia č. 883/2004, "bydlisko" znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva.

36. Podľa článku 1 písm. k/ Nariadenia č. 833/2004, "pobyt" znamená prechodné bydlisko.
37. Podľa článku 1 písm. z/ Nariadenia č. 883/2004, "rodinná dávka" znamená všetky vecné alebo peňažné dávky, ktoré sú určené na pokrytie rodinných výdavkov, okrem preddavkov na výživné a osobitné prídavky pri narodení dieťaťa a osvojení dieťaťa, ako sú uvedené v prílohe I.
38. Podľa článku 3 ods. 1 písm. j/ Nariadenia č. 883/2004, toto nariadenie sa vzťahuje na všetky právne predpisy, ktoré sa týkajú týchto častí sociálneho zabezpečenia: rodinné dávky.
39. Podľa článku 7 Nariadenia č. 883/2004, pokiaľ nie je v tomto nariadení ustanovené inak, peňažné dávky splatné podľa právnych predpisov jedného alebo viacerých členských štátov alebo podľa tohto nariadenia nepodliehajú žiadnemu zníženiu, zmenám a doplneniam, pozastaveniu, odňatiu alebo odobratiu na základe skutočnosti, že príjemca alebo jeho rodinní príslušníci majú bydlisko v členskom štáte inom, ako je štát, kde sa nachádza inštitúcia zodpovedná za poskytovanie dávok.
40. Podľa článku 11 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej len „Nariadenie č. 987/2009“), ak je rozdiel v stanoviskách inštitúcií dvoch alebo viacerých členských štátov o určení bydliska osoby, na ktorú sa uplatňuje základné nariadenie, tieto inštitúcie po vzájomnej dohode určia centrum záujmov dotknutej osoby na základe celkového posúdenia všetkých dostupných informácií súvisiacich s príslušnými skutočnosťami, ktoré môžu obsahovať:
- a/ dĺžku a trvalosť prítomnosti na území dotknutých členských štátov;
  - b/ situáciu dotknutej osoby vrátane:
    - i/ povahy a osobitných vlastností každej vykonávanej činnosti, predovšetkým miesta, kde sa takáto činnosť zvyčajne vykonáva, trvalosti tejto činnosti a dĺžky trvania každej pracovnej zmluvy;
    - ii/ jej rodinného stavu a rodinných väzieb;
    - iii/ vykonávania akejkoľvek nezárobkovej činnosti;
    - iv/ v prípade študentov zdroja ich príjmov;
    - v/ jej bytovej situácie, najmä toho, či je táto situácia stabilná;
    - vi/ členského štátu, ktorý sa považuje za miesto bydliska osoby na daňové účely.
41. Podľa článku 11 ods. 2 Nariadenia č. 987/2009, ak posúdenie rôznych kritérií, ktoré vychádzajú z príslušných skutočností, ako sa uvádzajú v odseku 1, nevedie k dohode medzi dotknutými inštitúciami, na určenie skutočného miesta bydliska osoby sa za rozhodujúci považuje úmysel tejto osoby, tak ako vyplýva z uvedených skutočností a okolností, najmä dôvody, ktoré ju viedli k presťahovaniu.
42. Zákon č. 383/2013 Z.z., upravuje poskytovanie príspevku pri narodení dieťaťa a poskytovanie príspevku na viac súčasne narodených detí (§ 1 ods. 1).
43. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 383/2013 Z.z., príspevok pri narodení dieťaťa je štátna sociálna dávka, ktorou štát prispieva na pokrytie výdavkov spojených so zabezpečením nevyhnutných potrieb novorodenca.
44. Podľa § 2 ods. 1 písm. a/ zákona č. 383/2013 Z.z., oprávnená osoba na uplatnenie nároku na príspevok pri narodení dieťaťa je matka dieťaťa.
45. Podľa § 2 ods. 4 zákona č. 383/2013 Z.z., bydlisko na účely tohto zákona je miesto, kde má oprávnená osoba a dieťa sústredené najdôležitejšie záujmy na základe objektívnych kritérií, ktorými sú najmä dĺžka pobytu, výkon zárobkovej činnosti, povinné verejné zdravotné poistenie, poskytovanie zdravotnej starostlivosti, bývanie s rodinou, návšteva predškolského zariadenia, plnenie povinnej školskej dochádzky.
46. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 383/2013 Z.z., oprávnená osoba podľa § 2 ods. 1 má nárok na príspevok

pri narodení dieťaťa, ak má trvalý pobyt a bydlisko na území Slovenskej republiky a dieťa sa narodilo.

47. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 383/2013 Z.z., nárok na príspevok pri narodení dieťaťa nevzniká oprávnenej osobe podľa § 2 ods. 1, ak

a/ pre dieťa neuzatvorila dohodu o poskytovaní všeobecnej ambulantnej starostlivosti podľa osobitného predpisu,7)

b/ pred uplatnením nároku na príspevok pri narodení dieťaťa súhlasila s osvojením dieťaťa,

c/ dieťa bolo zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov,

d/ najmenej jedno z detí oprávnenej osoby narodených pred narodením dieťaťa, na ktoré si uplatňuje nárok na príspevok pri narodení dieťaťa, je zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov,

e/ dieťa sa narodilo mimo územia Slovenskej republiky a príslušná inštitúcia štátu, v ktorom sa dieťa narodilo, vyplatila oprávnenej osobe príspevok pri narodení dieťaťa alebo inú dávku toho istého druhu alebo

f/ je maloletá a nemá súdom priznané rodičovské práva a povinnosti vo vzťahu k osobnej starostlivosti o dieťa.8)

48. Najvyšší súd z obsahu súdneho, ako aj pripojeného administratívneho spisu žalovaného mal preukázané, že:

- žalobkyňa žiadosťou z 18. marca 2015 na predpísanom tlačive požiadala o príspevok pri narodení dieťaťa. K predmetnej žiadosti doložila Oznámenie o pôrode z 09. marca 2015, Potvrdenie ošetrojúceho lekára na účely posúdenia nároku na príspevok pri narodení dieťaťa z 12. marca 2015, písomné oznámenie zamestnávateľa žalobkyne (T. LtD) o trvaní pracovného pomeru od 07. novembra 2009, Vyhlásenie o bydlisku pre účely Nariadenia č. 883/2004 a 987/2009,

- rozhodnutím z 09. apríla 2015, Číslo: BA2/OŠSD/SOC/2015/108629-0002 úrad práce a na účely tohto konania ako prvostupňový správny orgán rozhodol, že žalobkyni príspevok pri narodení dieťaťa nevyplatí podľa § 3 ods. 1 zákona č. 383/2013 Z.z. z dôvodu, že nesplnila jednu z podmienok nároku na príspevok pri narodení dieťaťa, a to podmienku bydliska na Slovensku,

- rozhodnutím z 18. júna 2015, Číslo:UPS/US1/SSVOPHNSSD1/SOC/2015/5429/LM

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny ako odvolací správny orgán a na účely tohto konania vystupujúci v procesnoprávnej pozícii ako žalovaný zmenil prvostupňové správne rozhodnutie v tom smere, že ho doplnil o ďalší dôvod nevyplatenia príspevku pri narodení dieťaťa uvedený v § 3 ods. 3 písm. a/ zákona č. 383/2013 Z.z. (neuzatvorenie dohody pre dieťa o poskytovaní všeobecnej ambulantnej starostlivosti podľa osobitného predpisu - zákon č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

49. Na úvod, považuje najvyšší súd za potrebné vyjadriť sa k postupu krajského súdu po zrušení jeho rozhodnutia v predchádzajúcom konaní. Krajský súd svoje pôvodné rozhodnutie (rozsudok z 15. februára 2018, č.k. 6S/210/2015-78) založil na závere, že správne orgány bližšie nekonkretizovali, na základe čoho, respektíve akých skutočností ustálili, že bydlisko (centrum záujmov) žalobkyne a jej dcéry sa nachádza v Írsku, čím došlo k založeniu vady oboch rozhodnutí spočívajúcej v ich nepreskúmateľnosti pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov podľa § 191 ods. 1 písm. d/ SSP. Podľa jeho názoru bolo potrebné, aby správne orgány svoje zistenia ohľadom miesta sústredenia najdôležitejších záujmov žalobkyne a jej dcéry v prijatých rozhodnutiach aj riadne odôvodnili. Nestačilo, aby len uviedli v zákone vymedzené kritériá pre určenie najdôležitejších záujmov posudzovaných osôb, ale mali povinnosť vysvetliť, prečo majú za to, že žalobkyňa a jej maloletá dcéra majú najdôležitejšie záujmy v Írsku a potom aj pobyt, a nie na Slovensku. Bolo ich povinnosťou svoje zistenia vyplývajúce z predložených dokladov ohľadom dĺžky pobytu žalobkyne v Írsku, jej zamestnaní, rodinných vzťahov, ako aj iných rozhodných skutočností, ktoré by mohli ozrejmiť miesto sústredenia najdôležitejších záujmov žalobkyne, náležite vyhodnotiť a svoj záver riadne odôvodniť.

50. S týmto záverom krajského súdu sa najvyšší súd vo svojom rozsudku z 25. septembra 2019, sp. zn. 7Sžsk/63/2018 nestotožnil a zároveň v bode 45 predmetného rozsudku uviedol k tomuto záveru relevantné dôvody

[bod 45 rozsudku cit.: „ (...) Z obsahu oboch správnych rozhodnutí jasne vyplýva, aké skutočnosti vzali správne orgány v úvahu pri ustáľovaní záveru, že bydlisko (centrum záujmov) žalobkyne aj jej dcéry sa nachádza v inom členskom štáte - v Írsku. Najvyšší súd poukazuje na to, že bydliskom sa nechápe trvalý alebo prechodný pobyt podľa vnútroštátnych predpisov Slovenskej republiky. Kritériami na určenie centra záujmov sú: dĺžka obdobia zdržiavania sa na území daného štátu, dĺžka a stabilita výkonu zárobkovej činnosti, dĺžka trvania pracovnej zmluvy, rodinný stav a rodinné väzby, bytová situácia a stabilita tejto situácie a miesto, kde dochádza k zdaňovaniu príjmov. Podľa článku 1 písm. j/ Nariadenia č. 883/2004 pojem „bydlisko“ v zmysle tohto nariadenia znamená zvyčajné bydlisko, t. j. miesto, kde majú dotknuté osoby zvyčajné bydlisko a na účely Nariadenia č. 883/2004 chápané ako „centrum záujmov“ v zmysle článku 1 písm. j/ Nariadenia č. 883/2004 v spojení s článkom 11 ods. 1 Nariadenia č. 987/2009. „Bydlisko“ predstavuje v tomto zmysle autonómny pojem vlastný právu Únie (pozri rozsudok C-90/97 Swaddling, body 28 a 29). V predmetnej veci bolo bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že žalobkyňa ako oprávnená osoba podľa § 2 ods. 1 písm. a/ zákona č. 383/2013 Z.z., ako aj jej dieťa, na ktoré si uplatnila príspevok pri narodení dieťaťa majú slovenské štátne občianstvo a v zmysle hlásenia o bydlisku trvalý pobyt na území Slovenskej republiky (D., I.). Tiež nebolo sporné, že dieťa žalobkyne sa narodilo 14. októbra 2014 v Írsku, žalobkyňa vykonáva zárobkovú činnosť v Írsku od novembra 2009, príslušný štát na daňové účely a povinné zdravotné poistenie je Írsko, otec dieťaťa vykonáva zárobkovú činnosť v Írsku a všetci majú bydlisko v Írsku. Tiež nebolo sporné, že dieťa žalobkyne je v starostlivosti lekára tak v Írsku (B. N..A. L.), ako aj na Slovensku (A. O.). Vzhľadom na tieto v správnom konaní preukázané skutočnosti, najvyšší súd podporuje záver správnych orgánov, že centrum záujmov žalobkyne sa v čase podania žiadosti o príslušný peňažný príspevok nachádzalo práve v Írsku. Samotná skutočnosť, že žalobkyňa na Slovensku vlastní nehnuteľnosť a spoluvlastnícke podiely ešte automaticky nezakladá dôvod na spochybňovanie a následnú zmenu centra záujmov. Rovnako aj úmysel žalobkyne, že v budúcnosti sa presťahuje na Slovensko tohto času nie je relevantný, keďže postup podľa článku 11 ods. 2 Nariadenia č. 987/2009 (kladúci dôraz na úmysel osoby) prichádza do úvahy iba subsidiárne, teda iba v prípade, pokiaľ i po zvážení kritérií uvedených v odseku 1 tohto článku zostane otázka ustálenia centra záujmov i naďalej otvorená (napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. decembra 2017, sp. zn. 10Sžsk/5/2016)].

51. Vzhľadom na uvedené, dospel najvyšší súd k záveru, že dôvody, ktoré považoval krajský súd pre svoje účely za relevantné (nepreskúmateľnosť rozhodnutí správnych orgánov pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov) sa ukázali ako nedôvodné a ničím nepodložené, čo založilo dôvod na zrušenie rozsudku krajského súdu, keďže rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 462 ods. 1 v spojení s § 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

52. Zároveň najvyšší súd uložil krajskému súdu povinnosť opätovne sa vecou dôsledne zaoberať a vzhľadom na úniový prvok vystupujúci v tejto veci uložil krajskému súdu žalobkyňou uplatnený nárok posúdiť aj v kontexte aplikácie Nariadenia č. 883/2004 upravujúceho problematiku rodinných dávok, ako aj dosahu / rozsahu ich nožnej exportovateľnosti (bod 47 rozsudku). Túto inštrukciu krajský súd plne odignoroval, prevzal do svojho rozsudku záver najvyššieho súdu a pristúpil k zamietnutiu žaloby. Odhliadnuc od tohto pochybenia krajského súdu, najvyšší súd už nepovažoval za nutné opätovne pristúpiť k zrušeniu a vráteniu veci krajského súdu, čo možno odôvodniť v prvom rade zásadou hospodárnosti konania plynúcou z 5 ods. 7 SSP a jednak aj samotným charakterom dávky majúcej povahu štátnej sociálnej dávky.

53. V predmetnej veci nie je sporné, že žalobkyňa v čase uplatnenia nároku na príslušnú peňažnú dávku bola občiankou Slovenskej republiky. Rovnako sa najvyšší súd vyjadril, na základe čoho považuje za bydlisko / za centrum záujmov žalobkyne iný členský štát - Írsko. Dôvody súd obsiahnuté už v zmieňovanom bode 45 rozsudku z 25. septembra 2019, sp. zn. 7Sžsk/63/2018 a najvyšší súd nemá žiaden dôvod sa od nich odkláňať. Na tomto mieste, teda na ne odkazuje.

54. K argumentu žalovaného, že predmetný príspevok pri narodení dieťaťa nepodlieha koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia podľa článku 1 písm. z/ Nariadenia č. 883/2004, najvyšší súd v prvom rade uvádza, že dávku je možné považovať za dávku sociálneho zabezpečenia patriacu do

pôsobnosti Nariadenia č. 883/2004 (predtým Nariadenia č. 1408/71) vtedy, pokiaľ je príjmom priznávaná bez akéhokoľvek individuálneho a diskrečného posúdenia osobných potrieb na základe zákonom stanovenej situácie a ak sa vzťahuje na jedno z rizík výslovne vymenovaných v článku 3 ods. 1 Nariadenia č. 883/2004 (napríklad rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-111/91 Komisia Európskych spoločenstiev proti Luxemburskému veľkovojvodstvu, bod 29, rozsudok C-388/09 Da Silva Martins, bod 38, alebo C-406/04 Gérald De Cuyper, bod 22 avšak s tým, že článok 4 ods. 1 Nariadenia č. 1408/71 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov a ich rodiny, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva korešponduje s článkom 3 ods. 1 Nariadenia č. 883/2004, ktoré toto nariadenie č. 1408/71 nahradilo). Zároveň platí, že rozdiel medzi dávkami vylúčenými z rozsahu pôsobnosti Nariadenia č. 1408/71 (rovnako aj Nariadenia č. 883/2004) a dávkami, ktoré do jeho rozsahu pôsobnosti patria, je v zásade založený na zložkách konkrétnej dávky, najmä na jej účeloch a podmienkach, za ktorých sa poskytuje, a nie na tom, či ju vnútroštátne právne predpisy označujú ako dávku sociálneho zabezpečenia (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-78/91 Hughes, bod 14). Z vyššie citovaných ustanovení týkajúcich sa poskytovania príspevku pri narodení dieťaťa predovšetkým vyplýva, že tento je určený na pokrytie výdavkov spojených so zabezpečením nevyhnutných potrieb novorodenca. Výška tohto príspevku v rozhodnom období (t.j. v čase podania žiadosti o jeho priznanie) bola určená sumou 829,86 eur, ak ide o dieťa narodené z prvého pôrodu až tretieho pôrodu, ktoré sa dožilo najmenej 28 dní a 151,37 eur, ak ide o dieťa narodené zo štvrtého pôrodu a ďalšieho pôrodu alebo ak ide o dieťa z prvého pôrodu až tretieho pôrodu, ktoré sa nedožilo 28 dní (§ 4 ods. 1 zákona č. 383/2013 Z.z.). Z uvedeného, pokiaľ ide o prvú podmienku týkajúcu sa priznania dávky bez akéhokoľvek individuálneho a diskrečného posúdenia osobných potrieb poberateľov, vyplýva, že priznanie príspevku pri narodení dieťaťa podlieha podmienkam, ktoré sú taxatívnym spôsobom uvedené v § 3 zákona č. 383/2013 Z.z., pričom príslušné orgány v súvislosti s týmto priznaním nemajú priestor na voľnú úvahu. Pokiaľ ide o druhú podmienku, že dotknutá dávka sa má vzťahovať na niektoré z rizík výslovne uvedených v článku 3 ods. 1 Nariadenia č. 883/2004, tá je splnená, keďže príspevok pri narodení dieťaťa má povahu rodinnej dávky v zmysle článku 1 písm. z/ Nariadenia č. 883/2004 predstavujúcej peňažnú dávku určenú na pokrytie rodinných výdavkov spojených so zabezpečením nevyhnutných potrieb novorodenca. Nariadenie č. 883/2004 v článku 1 písm. z/ definuje rodinnú dávku ako vecnú alebo peňažnú dávku, ktorá je určená na pokrytie rodinných výdavkov, okrem preddavkov na výživné a osobitné prídavky pri narodení dieťaťa a osvojení dieťaťa, ako sú uvedené v prílohe I.

- i/ česká verzia prekladu predmetného článku znie cit.: „rodinnou dávkou“ rozumí všetky vecné alebo peněžité dávky určené k vyrovnání rodinných výdajů, s výjimkou záloh na výživné a zvláštních dávek při narození dítěte a při osvojení dítěte uvedených v příloze I.“

- ii/ anglická verzia prekladu predmetného článku znie cit.: „family benefit“ means all benefits in kind or in cash intended to meet family expenses, excluding advances of maintenance payments and special childbirth and adoption allowances mentioned in Annex I.“

- iii/ nemecká verzia prekladu predmetného článku znie cit.: „Familienleistungen“ alle Sach - oder Geldleistungen zum Ausgleich von Familienlasten, mit Ausnahme von Unterhaltsvorschüssen und besonderen Geburts- und Adoptionsbeihilfen nach Anhang I.“

55. Z toho je zrejmé, že príslušné nariadenie určité dávky v zmysle prílohy I (body i. a ii.) vyplácané v taxatívne vymedzených členských štátoch (Belgicko, Dánsko, Nemecko, Francúzsko, Rakúsko, Portugalsko, Fínsko, Švédsko, Španielsko, Luxembursko) spod svojej pôsobnosti vyníma; to však platí výlučne pre členské štáty uvedené v prílohe I nariadenia. Navyše uvedený príspevok je obsiahnutý aj v databáze MISSOC (Mutual Information System on Social Protection) - Spoločný informačný systém o sociálnej ochrane / sociálnom zabezpečení, a teda sa jedná o dávku koordinovanú. V obdobnom zmysle postupoval najvyšší súd vo veci vedenej pod sp. zn. 7Sžso/4/2016 považujúc tiež príspevok pri narodení dieťaťa za koordinovanú dávku.

56. Zároveň, pokiaľ žalovaný tvrdil, že na žalobkyňu sa nevzťahuje Nariadenie č. 883/2004, ale Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 492/2011 z 05. apríla 2011 o slobode pohybu pracovníkov v rámci Únie, najvyšší súd uvádza, že predmetné Nariadenie č. 492/2011 (a pred ním Nariadenie Rady (EHS) č. 1612/68 z 15. októbra 1968 o slobode pohybu pracovníkov v rámci spoločenstva) má všeobecnú platnosť, pokiaľ ide o voľný pohyb pracovníkov, jeho článok 7 ods. 2 sa

môže vzťahovať na sociálne výhody, ktoré súčasne patria do rozsahu pôsobnosti Nariadenia č. 883/2004 (pred ním Nariadenia č. 1408/71) - rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-111/91 Komisia Európskych spoločenstiev proti Luxemburskému veľkovoľvodstvu, bod 21.

57. Najvyšší súd ďalej uvádza, že vzhľadom na osobitný a rozmanitý charakter rodinných dávok (pozri už vyššie citovaný bod 34 Preambuly Nariadenia č. 883/2004), základným účelom koordinácie v oblasti rodinných dávok nie je určenie, ktorý štát je výlučne príslušným, ale stanovenie prednosti v prípade súbehu dávok vo viacerých členských štátoch. Predmetné nariadenie v Kapitole č. 8 pripúšťa, že osoba má nárok na rodinné dávky tak podľa miesta svojho pobytu, tak aj podľa miesta, ktoré členský štát považuje za bydlisko oprávnenej osoby, pričom účelom koordinácie je stanoviť pravidlá prednosti v prípade súbehu dávok poskytovaných z rovnakého dôvodu (článok 68 nariadenia). Nariadenie č. 883/2004 v bode 15 Preambuly (a tiež aj v článku 11 ods. 1) upravuje pravidlo, podľa ktorého osoby, ktoré sa pohybujú v rámci spoločenstva by mali podliehať systému sociálneho zabezpečenia iba jediného členského štátu. Vzhľadom na vyššie uvedené, však toto pravidlo vo vzťahu k už zmienenovej osobitnej povahe rodinných dávok nemožno chápať doslovne, keďže špeciálna úprava koordinácie tohto typu dávok vychádza z toho, že rôznorodé dávky sú viazané na miesto výkonu zamestnania, miesto pobytu, bydliska a môžu byť priznávané zo strany členských štátov rôznym spôsobom, a teda nie je možné určiť jediný príslušný členský štát. Túto skutočnosť potvrdzuje i judikatúra Súdneho dvora Európskej únie, podľa ktorej migrujúci pracovníci a ani ich rodinní príslušníci nemôžu stratiť svoje nároky na dávky sociálneho zabezpečenia a ani im nemôže byť znížená dávka z dôvodu, že využili právo na voľný pohyb, ktoré im právo Európskej únie priznáva (napríklad rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-C-205/05 Nemeč). Právna úprava Únie v oblasti koordinácie vnútroštátnych právnych úprav sociálneho zabezpečenia teda nemôže byť najmä s ohľadom na jej ciele a okrem výslovných výnimiek, ktoré sú s týmito cieľmi v súlade, uplatňovaná tak, že migrujúcemu pracovníkovi alebo oprávneným osobám sa odníme nárok na dávky poskytované výlučne podľa právnej úpravy jedného členského štátu (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-16/09 Gudrun Schwemmer, bod 58 a tam uvedené ďalšie rozsudky). Aj z rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-140/12 Brey, bod 43, alebo C-308/14 Komisia proti Spojenému kráľovstvu, bod 67 vyplýva, že Nariadenie č. 883/2004 nezavádza spoločný systém sociálneho zabezpečenia, ale zachováva existenciu jednotlivých vnútroštátnych systémov a jeho jediným cieľom je zabezpečiť koordináciu medzi týmito systémami, a tak zaručiť skutočný výkon slobody voľného pohybu osôb. Toto nariadenie tak zachováva existenciu rôznych systémov, v ktorých vznikajú rôzne pohľadávky vo vzťahu k rôznym inštitúciám, voči ktorým má poberateľ dávok priame nároky buď výlučne na základe vnútroštátneho práva, alebo na základe vnútroštátneho práva podľa potreby doplneného právom Únie.

58. Z uvedeného je zrejmé, že právo Európskej únie rieši situácie týkajúce sa súbehu totožnej dávky vo viacerých členských štátoch s tým, že aj sám Súdny dvor Európskej únie pripustil určité výnimky v tom zmysle, že členský štát, ktorý nie je príslušný, si môže zachovať možnosť poskytovať rodinné dávky, pokiaľ existuje presný a úzko vymedzený vzťah medzi územím tohto štátu a predmetnou situáciou, pod podmienkou, že predvídateľnosť a efektívnosť uplatnenia koordinačných pravidiel uvedeného nariadenia nebude neprimerane ovplyvnená (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-611-612/2010 Hudzinski a Wawrzyniak, alebo C-352/06 Bosman).

59. Vzhľadom na takto načrtnutý konceptuálny rámec úpravy rodinných dávok na úseku práva Európskej únie a súvisiacich koordinačných opatrení, bude potrebné jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností zistiť, aké konkrétne dávky sú zo strany Írska poskytované žalobkyni, prípadne na aké konkrétne dávky má žalobkyňa nárok v súvislosti s pôrodom dieťaťa A. Y. Z., narodeného XX. F. XXXX.

60. Z obsahu administratívneho spisu žalovaného nevyplýva, že by sa tento touto otázkou zaoberal, čo však vzhľadom aj na povinnosť správneho orgánu zistiť riadne a úplne skutočný stav veci možno vyhodnotiť ako nedostatočné zistenie skutočného stavu veci (§ 3 ods. 5, § 32 ods. 1 a § 46 Správneho poriadku v spojení s § 12 zákona č. 383/2013 Z.z.). Žalované správne orgány v tomto smere budú povinné najprv overiť tvrdenia žalobkyne, že takáto dávka, respektíve dávka obdobného charakteru sa v

Írsku nevypláca a až následne potom aj vzhľadom na zistenia vo veci opätovne rozhodnúť. Zároveň najvyšší súd dáva do pozornosti aj tú skutočnosť, že právna úprava Írsku nemusí výslovne upravovať príspevok pri narodení dieťaťa, ale môže upravovať (za predpokladu, že na strane žalobkyne bude daný nárok) iné dávky tomuto príspevku najmä s ohľadom na jeho účel a podmienky jeho priznania, obdobné (napríklad C-102/91 Knoch). V prípade, ak tento typ dávky sa v Írsku nevypláca, bude potrebné zo strany slovenských správnych orgánov predmetnú dávku žalobkyni vyplatiť. Uvedené vyplýva aj zo samotného znenia § 3 ods. 3 písm. e/ zákona č. 383/2013 Z.z., podľa ktorého nárok na príspevok pri narodení dieťaťa oprávnenej osobe nevzniká, ak dieťa sa narodilo mimo územia Slovenskej republiky a príslušná inštitúcia štátu, v ktorom sa dieťa narodilo, vyplatila oprávnenej osobe príspevok pri narodení dieťaťa alebo inú dávku toho istého druhu. V tomto prípade príspevok / iná dávka toho istého druhu nebola vyplatená, respektíve bude to predmetom ďalšieho skúmania zo strany správnych orgánov. Nie je totiž možné (a nie je to ani účelom Európskej únie a princípov, na ktorých je založená), aby fyzická osoba bola ukrátená na rodinnej dávke len z toho dôvodu, že využila jednu zo základných slobôd, tvoriacich samotný zmysel Európskej únie - voľný pohyb osôb a tak zostala bez dávky, i keď podmienky na jej priznanie spĺňa a jedinou prekážkou jej priznania je len nesplnenie podmienky bydliska podľa vnútroštátnych právnych predpisov toho štátu, v ktorom si o uvedenú rodinnú dávku požiadala.

61. K namietanému porušeniu zásady dvojinstančnosti správneho konania, najvyšší súd uvádza, že konanie pred prvostupňovým správnym orgánom a druhostupňovým (odvolacím) správnym orgánom tvorí jeden celok. Táto skutočnosť vyplýva zo samotného § 59 ods. 1 Správneho poriadku, podľa ktorého odvolací orgán preskúma napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu; ak je to nevyhnutné, doterajšie konanie doplní, prípadne zistené vady odstráni. To znamená, že odvolací orgán nie je viazaný iba dôvodmi uvedenými v odvolaní, rovnako nie je viazaný skutkovými zisteniami ani právnym názorom, ku ktorým dospel prvostupňový správny orgán. Jediným limitujúcim faktorom je vylúčenie možnosti rozhodovať v rámci odvolania o veci, ktorá nebola predmetom rozhodovania na prvostupňovom orgáne. Odvolací orgán nepreskúma len zákonnosť rozhodnutia, ale aj jeho správnosť. Vzhľadom na skutočnosť, že v odvolacom konaní sa uplatňuje tzv. úplný apelačný (revízny) princíp, účastníci môžu v priebehu celého odvolacieho konania uvádzať nové skutočnosti a dôkazy. Odvolací orgán na ich základe môže konanie buď doplniť, alebo zistené nedostatky odstrániť. Oprávnenie navrhovať nové dôkazy a skutočnosti sa však nevzťahuje na také skutočnosti, ktoré v súlade so zásadou koncentrácie konania bolo možné uplatniť iba na ústnom pojednávaní. Ak by však rozsah týchto nových dôkazov a skutočností bol v rozpore s uplatňovaním zásady hospodárnosti a rýchlosti konania, prichádza do úvahy zrušenie prvostupňového rozhodnutia a vrátenie veci na nové konanie a rozhodnutie.

62. Najvyšší súd mal preukázané, že prvostupňový správny orgán založil svoje rozhodnutie o nevyplatení príspevku pri narodení dieťaťa na tej skutočnosti, že bydlisko žalobkyne nie je na Slovensku, ale v inom členskom štáte - v Írsku. Na základe podaného odvolania, odvolací správny orgán tento záver prvostupňového správneho orgánu podporil s tým, že navyše vzhliadol ďalší dôvod, pre ktorý tiež nebolo možné žalobkyni vyplatiť príspevok pri narodení dieťaťa. Jednalo sa o dôvod plynúci z § 3 ods. 3 písm. a/ zákona č. 383/2013 Z.z., a teda, že žalobkyňa pre dieťa neuzatvorila dohodu o poskytovaní všeobecnej ambulantnej starostlivosti podľa osobitného predpisu,7) (odkaz pod čiarou na § 12 ods. 1 a 7 zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). V tomto smere, bolo zo strany žalovaného žiaduce aj v zmysle zásady úzkej súčinnosti s účastníkom konania (§ 3 ods. 2 Správneho poriadku) dať mu možnosť vyjadriť sa k tomuto dôvodu. Hlavne preto, že v príslušnej žiadosti o príspevok pri narodení dieťaťa bola žalobkyňa poučená o povinnosti (okrem iného) aj predloženia dokladu o uzatvorení dohody o poskytovaní všeobecnej ambulantnej starostlivosti bez bližšej špecifikácie, či sa malo jednať o dohodu uzatvorenú na Slovensku, prípadne v inom členskom štáte, v ktorom má žalobkyňa bydlisko (rozumej centrum záujmov).

63. V tomto smere nemôže obstať argument žalovaného obsiahnutý vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti z 02. júna 2020, že žalobkyňa dňa 18. marca 2015 podala na príslušnom úrade žiadosť o príspevok pri narodení dieťaťa, túto žiadosť vlastnoručne podpísala, čím potvrdila všetky skutočnosti v tejto žiadosti uvedené, teda aj to, že sú jej známe všetky požiadavky úradu, ktoré žalobkyňa mala splniť. Jedným z

týchto bodov bola požiadavka, že žalobkyňa predloží „doklad o uzatvorení dohody o poskytovaní všeobecnej ambulantnej starostlivosti“, pričom na základe tejto požiadavky, žalobkyňa predložila doklad od ošetrojúceho lekára z Írska. Predmetom preskúmania v prvostupňovom správnom konaní bolo aj to, či dieťa žalobkyne má uzatvorenú dohodu o poskytovaní všeobecnej ambulantnej starostlivosti na území Slovenskej republiky, pričom bolo zistené, že ju má uzatvorenú v Írsku, z čoho je teda zrejmé, že tvrdenie žalobkyne, že táto otázka nebola predmetom prvostupňového správneho konania, sa nezakladá na pravde. V tomto sa najvyšší súd stotožňuje s tvrdením žalobkyne, že sa jednalo o úplne novú skutočnosť, na ktorú v rámci už obmedzeného procesného priestoru v odvolacom konaní nemohla nijak reagovať; až v podanej správnej žalobe, čo je však neprípustné, keďže správne súdnictvo nie je pokračovaním správneho konania. Vo vzťahu k argumentu žalovaného vyjadrenému v predchádzajúcom bode 63 tohto rozsudku, najvyšší súd uvádza, že pokiaľ požiadavka plynúca z príslušného tlačiva ukladala povinnosť žalobkyňi doložiť doklad o uzatvorení dohody o poskytovaní všeobecnej ambulantnej starostlivosti bez bližšej špecifikácie, t.j. bez uvedenia, kde túto dohodu má uzatvoriť (či na Slovensku, alebo v Írsku), nie je možné následne žalobkyňi vytknúť, že do konania doložila dohodu uzavretú výlučne v Írsku a nie na Slovensku. Zároveň najvyšší súd uvádza, že pokiaľ žalobkyňa do konania doložila príslušnú dohodu uzatvorenú v Írsku (keďže z tlačiva nevyplývala bližšia požiadavka na miesto jej uzavretia) a prvostupňový správny orgán sa touto skutočnosťou vôbec nezaoberal a pristúpil k vydaniu rozhodnutia o nevyplatení príspevku pri narodení dieťaťa z iného dôvodu, mohla táto skutočnosť z pohľadu žalobkyne znamenať, že správny orgán túto žalobkyňou predloženú dohodu akceptoval.

64. Odhliadnuc od v predchádzajúcom bode uvedeného, najvyšší súd zastáva názor, že v tomto prípade, keďže sa jednalo o sociálnu dávku, na ktorú vzhľadom na centrum záujmov žalobkyne v inom členskom štáte dopadajú účinky koordinačných nariadení (primárne Nariadenia č. 883/2004) bolo potrebné v tomto rámci prihliadať aj na dohodu o poskytovaní všeobecnej ambulantnej starostlivosti, obdobne ako pri posudzovaní bydliska / centra záujmov.

65. Ďalej považuje najvyšší súd za potrebné vyjadriť sa k určitým námietkam vyjadreným zo strany žalobkyne (a jej právneho zástupcu) v kasáčnej sťažnosti.

66. Po prvé, žalobkyňa namietala, že najvyšší súd v predchádzajúcom konaní (sp. zn. 7Sžsk/63/2018) zohľadnil kritéria (rozhodné pre posúdenie bydliska žalobkyne), ktoré nezohľadnili správne orgány. Najvyšší súd uvádza, že tieto namietané kritéria (odvodové povinnosti, či už daňové, alebo na verejné zdravotné poistenie) vyplývajú z tlačiva - Vyhlásenia o bydlisku, ktoré vyplnila samotná žalobkyňa. Nejednalo sa teda o nové skutočnosti, ale o skutočnosti, ktoré boli zrejmé z obsahu administratívneho spisu podporujúce súdom vyslovený záver o ustálení bydliska žalobkyne v inom členskom štáte než je Slovenská republika. Na uvedené vyhlásenie odkazuje aj samotný žalovaný v žalobou napadnutom rozhodnutí.

67. Po druhé, čo do poukazu žalobkyne na prípad C-90/97 Swadding, najvyšší súd uvádza, že tento rozsudok neaplikoval na tu prejednávaný prípad ako celok, ale výlučne za účelom zvýraznenia zásady, že pojem „Bydlisko“ predstavuje v tomto zmysle autonómny pojem vlastný právu Únie (bod 28). V bode 29 predmetného rozsudku sú uvedené kritériá, ktoré sa zohľadňujú pri posudzovaní bydliska. Jedným z týchto kritérií je aj posúdenie úmyslu príslušnej osoby, ktorý však nie je jediným a rozhodujúcim kritériom v tu prejednávanej veci. Za zásadné kritérium by bolo možné zámer / úmysel osoby na účely zisťovania bydliska považovať vtedy, ak by sa dotyčná osoba vrátila do domovského štátu po uplatnení svojho práva voľného pohybu („on returning to his State of origin after exercising his right to freedom of movement“), požiadala o konkrétnu dávku, dala jasne najavo, že chce zostať v domovskom štáte a zároveň vyjadruje svoju pripravenosť, ak bude v súvislosti s budúcim zamestnaním cestovať z času na čas do iných členských štátov. Z tu prejednávanej veci nevyplýva, že by sa žalobkyňa vrátila do domovského štátu (Slovenská republika) v úmysle v ňom už zotrvať a v prípade potreby budúceho zamestnania občas vycestovať do iného členského štátu/členských štátov, tu Írska („whilst expressing his readiness, should the need arise in the context of some future employment, to travel from time to time to other Member States“). Túto skutočnosť potvrdila aj sama žalobkyňa, keď skonštatovala úmysel

v budúcnosti vrátiť sa na Slovensko. Z týchto dôvodov najvyšší súd už neodkazoval na bod 30 prípadu C-90/97 Swadding.

68. Po tretie, z namietaného konštatovania najvyššieho súdu v predchádzajúcom rozsudku, že cit.: „ (...) Samotná skutočnosť, že žalobkyňa na Slovensku vlastní nehnuteľnosť a spoluvlastnícke podiely ešte automaticky nezakladá dôvod na spochybňovanie a následnú zmenu centra záujmov“ nevyplýva, že by vlastníctvo nehnuteľnosti malo byť považované za jediné a výlučné kritérium pre posúdenie otázky bydliska. Týmto najvyšší súd len reagoval na tvrdenia žalobkyne, ktorými sa snažila preukázať, že vlastníctvo nehnuteľnosti, za ktoré platí príslušné dane a poplatky môže zvrátiť závery správnych orgánov na účely zisťovania bydliska, ktoré bolo zistené s prihliadnutím aj na iné kritériá.

69. Vzhľadom na uvedené dôvody najvyšší súd využijúc pritom (aj vzhľadom na zásadu rýchlosti a hospodárnosti konania podľa § 5 ods. 7 SSP) zákonom danú možnosť zmeny rozhodnutia krajského súdu a rozsudok krajského súdu postupom podľa § 462 ods. 2 SSP zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného z 18. júna 2015, Číslo: UPS/US1/SSVOPHNSSD1/SOC/2015/5429/LM zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

70. O trovách konania rozhodol najvyšší súd podľa § 467 ods. 2 SSP v spojení s § 467 ods. 1, § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 SSP tak, že žalobkyni, ktorá v konaní dosiahla úspech, priznal nárok na náhradu trov konania na krajskom súde a kasačnom súde. O výške náhrady trov konania rozhodne správny súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 175 ods. 2 SSP).

71. Orgán verejnej správy je viazaný právnym názorom kasačného súdu podľa § 469 v spojení s § 462 ods. 2 SSP.

72. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.